

TBMM
HAKLARIN EŞİTLİĞİ VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 15577

Tarih : 19.12.2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1978 yılı 19-26 Aralık tarihleri arasında Maraş'ta gerçekleşen katliamda yitirilen canların anısına "Maraş Katliamı ile Yüzleşme, Hafıza ve Adaletin Sağlanması Hakkında Kanun Teklifi" gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Ayten KORDU
Tunceli Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Adalet
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih: 11-2-2026	Esas No: 2/3514

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK LIGI
1 9 Aralık 2025
Numara.

T B M M GENEL MURAK
1 9 Aralık 2025
No: 1762172

GENEL GEREKÇE

19-26 Aralık 1978 tarihleri arasında Maraş il merkezinde 1978 yılının 19-26 Aralık tarihleri arasında 7 gün süren katliamda resmi rakamlara göre 111 kişi, katliamın tanıklarına göre ise resmi rakamlarda belirtilenlerin çok üstünde yurttaş hayatını kaybetmiştir. Alevilere ait yüzlerce ev ve işyeri yakılıp yağmalanmıştır. 26 Aralık'a kadar aralıksız devam eden saldırıların ardından 13 ilde sıkıyönetim ilan edilmiştir.

1988'e kadar süren Maraş Katliamı sanıklarının yargılanması sonucunda, olaylara karışıp yargılanan 804 sanıktan 22 kişiye idam, 7 kişiye müebbet hapis, 321 kişiye ise 1 ila 24 yıl arasında hapis cezaları verilmiştir. Fakat idam ve müebbet cezalılı sanıkları da içeren kararlar bir süre sonra Yargıtay tarafından bozulmuştur. Uzun süren davalar sürecinde sis perdelerini aralamaya yakın olan 3 müdahil avukatı katliamın şifrelerini çözmeye yaklaştıkça art arda faili meçhul cinayetlere kurban gitmiştir. Maraş Katliamı'nın müdahil avukatları; Ceyhun Can 10 Eylül 1979'da, Halil Sıtkı Güllüoğlu 3 Şubat 1980'de ve Ahmet Albay 3 Mayıs 1980'de katledilmişlerdir.

Yargıtay'ın Maraş Katliamı sanıklarına verilen cezaları bozma kararının ardından gerçekleşen yeni yargılama sürecinde ise çoğu kişi beraat etmiştir. Geri kalanlara ise hafif cezalar verilmiştir. 1991 yılında çıkarılan şartlı salıverme yasasının yürürlüğe girmesiyle beraber hafif ceza alanların cezaları ertelenir ve serbest bırakılırlar. Sonuç olarak içlerinde kundaktaki masum bebekler, çocuklar, kadınlar ve yaşlılar dahil onlarca insanın yaşamını yitirdiği Maraş Katliamı'nın planlayıcılarından, tetikçilerinden ve katillerinden tek bir kişinin bile ceza almaması ve üstünün itinaıyla kapatılmıştır.

Katliam sonrasında yürütülen yargılamalar, etkin bir adalet mekanizması işletilmeden sonuçlandırılmış; sanıkların büyük bölümü beraat etmiş, verilen sınırlı cezalar ise Yargıtay kararları ve 1991 tarihli yasal düzenlemelerle fiilen ortadan kaldırılmıştır. Katliamın aydınlatılmasına katkı sunan müdahil avukatların faili meçhul cinayetlerle öldürülmesi, yargı sürecinin sistematik biçimde akamete uğratıldığını göstermektedir.

Aradan geçen yıllara rağmen Maraş Katliamı ile yüzleşilmemiş; hakikat açığa çıkarılmamış, sorumlular ortaya konulmamış, arşivler paylaşılmamış, toplu olarak gömülen insanların mezar yerleri açıklanmamış, naaşı bulunamayan birçok insanın akıbeti ise belirsiz kalmıştır ve mağdurların adalet talebi karşılanmamıştır. Bu durum, toplumsal hafızanın sağlıklı biçimde oluşmasını engellemekte; toplumsal barışın tesisini geciktirmekte, demokratik toplumun gelişimini zayıflatmakta ve birlikte yaşam kültürünün güçlenmesine yönelik kalıcı sorunlar üretmektedir.

Demokratik hukuk devletlerinde, insanlığa karşı suçlar zaman aşımına tabi değildir. Toplumsal barışın, eşit yurttaşlığın ve birlikte yaşamın inşası ancak hakikatle yüzleşme, adaletin tesisi ve kamusal hafızanın güçlendirilmesiyle mümkündür.

Toplumdaki tüm farklılıkları birbirine düşman eden nefret suçlarına gerekli yasal düzenlemelerin yapılması ve böyle olası katliamların yaşanmaması için hatırlanıp yüzleşilmesi şarttır. Bu nedenle Maraş katliamında yitirilen canların anısına Maraş il merkezinde "Maraş Katliamı Yüzleşme ve Hafıza Anıtı" adında bir anıt inşa edilmeli ve bu katliamda yaşamını yitirenlerin isimleri paylaşılmalıdır. Böylece benzeri katliamların toplumun hafızasından silinmesi engellenmiş olacak; insanlığa karşı işlenen tüm suçlara karşı Devletin bütün organlarıyla karşı olduğu mesajı net bir şekilde verilebilecektir.

Bu anlamda bu kanun teklifi; Maraş Katliamı'nın tüm yönleriyle aydınlatılmasını, Devlet arşivlerinin açılmasını, Yargı süreçlerinin yeniden ele alınmasını, toplu mezar yerlerinin tespit edilmesini ve kamusal bir yüzleşme ve hafıza mekânının oluşturulmasını amaçlamaktadır.

**MARAş KATLİAMI İLE YÜZLEşME, HAFIZA VE ADALETİN SAğLANMASI
HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MARAŞ KATLIAMI İLE YÜZLEŞME, HAFIZA VE ADALETİN SAĞLANMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 – Amaç

Bu Kanunun amacı; 19–26 Aralık 1978 tarihlerinde Maraş'ta gerçekleşen katliamla yüzleşmesini sağlamak, hakikati ortaya çıkarmak, adalet mekanizmalarının yeniden işletilmesini temin etmek, mağduriyetleri gidermek ve toplumsal hafızayı güçlendirmektir.

MADDE 2 – Hafıza ve Yüzleşme Anıtı

- (1) Maraş Katliamı'nda yaşamını yitirenlerin anısına Maraş il merkezinde “Maraş Katliamı Yüzleşme ve Hafıza Anıtı” inşa edilir.
- (2) Anıtta, yaşamını yitiren tüm kişilerin isimleri yer alır.
- (3) Anıt alanı, kamusal hafıza mekânı olarak korunur ve ticari amaçlarla kullanılamaz.

MADDE 3 – Hakikat, Adalet ve Yüzleşme Komisyonu

- (1) Maraş Katliamı'nı tüm yönleriyle araştırmak üzere bağımsız bir Hakikat, Adalet ve Yüzleşme Komisyonu kurulur.
- (2) Komisyon; hukukçular, insan hakları savunucuları, tarihçiler, sosyologlar, mağdur ve tanık temsilcilerinden oluşur.
- (3) Komisyonun raporları kamuoyuna açık şekilde yayımlanır.

MADDE 4 – Arşivlerin Açılması ve Şeffaflık

- (1) Maraş Katliamı'na ilişkin tüm kamu kurum ve kuruluşlarının arşivleri eksiksiz biçimde Komisyonun erişimine açılır.
- (2) Devlet sırrı ve gizlilik gerekçeleri bu suçlar bakımından ileri sürülemez.
- (3) Elde edilen belgeler, kişisel verilerin korunması ilkesi gözetilerek kamuoyuyla paylaşılır.

MADDE 5 – Yargılamaların Yeniden Değerlendirilmesi

- (1) Maraş Katliamı insanlığa karşı suç kapsamında değerlendirilir.
- (2) Etkin soruşturma yapılmayan dosyalar yeniden açılır.
- (3) Zamanaşımı hükümleri uygulanmaz.

MADDE 6 – Toplu Mezarlar ve Kayıp Kişiler

- (1) Mezar yeri tespit edilemeyen katledilenlere ilişkin bilimsel, adli ve bağımsız çalışmalar yürütülür.
- (2) Toplu mezarların tespiti için kazı ve kimliklendirme çalışmaları yapılır.
- (3) Yakınlarına bilgi verilmesi ve cenazelerin teslimi sağlanır.

MADDE 7 – Anma ve Toplanma Hakkı

- (1) Maraş Katliamı anmaları, Hafıza ve Yüzleşme Anıtı önünde barışçıl ve demokratik biçimde yapılır.
- (2) Kamu makamları bu anmaların güvenliğini sağlamakla yükümlüdür.
- (3) Anma ve ifade özgürlüğünü engelleyici uygulamalarda bulunulamaz.

MADDE 8 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9 – Bu Kanunun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.